

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz utca nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iză.

In preajma sinoadelor eparhiale.

A sosit din nou Dumineca Tomii, când se întrunesc cele trei sinoade ale eparhiilor din mitropolia ortodoxă română a țării noastre. Ca în fiecare an, aceste parlamente bisericesti-naționale ale noastre, vor avea să se ocupe de o seamă de chestiuni grave pentru viața noastră etnică. Luând act despre ceace au făcut în curs de un an consistoriile pe terenul bisericesc, școlar și episcopesc, sinoadele nu se vor mulțami numai cu luarea la cunoștință a celor făcute, ci vor trebui să se ocupe serios și de lucrurile cari nu s'au făcut încă și a căror lipsă ne aduce pagube mari, înzistând, ca energia de care dispune poporul nostru să nu se cheltuiască pe lucruri ne-țrebnice, ci să se pună în slujba marilor scopuri bisericesti-naționale.

Sânt atâtea de făcut încă. Mai ales lucrurile mari ale noastre așteaptă toate să fie făcute de aici încolo!

Pe teren bisericesc sânt atâtea momente peste cari nu se poate trece: Mult trîmbițata organizare a preoției, atât de fals pusă; răspândirea sectelor religioase pe socoteala vechei noastre credințe strămoșești; educația religioasă a clasei noastre culte; îngrijirea supt raport religios și național a zecilor și sutelor de mii de Ro-

mâni din America, de cari se îngrijesc numai câțiva preoți, cari nici ei nu-s toți adevărați apostoli; educația practică în seminarii a preoției de mâne — iată atâtea și atâtea probleme peste cari nici sinoadele actuale, cu toată bizara lor configurațiune, cu tot prisosul lor de advocați printre cari se găesc și buni deputați sinodali, — nu vor putea trece nicidecum.

Apoi terenul școlar câte probleme grave și însemnate nu oferă!? Am pierdut un enorm număr de școale populare în locul cărora s'au că a rămas un gol, s'au că s'au ridicat școli comunale sau de stat. Cum se face educația religioasă și națională a zecilor de mii de copii din satele cari n'au școală românească? Chestia catehizației în școlile străine e de o gravitate excepțională și nu se ya putea trece numai cu două trei cuvinte peste ea. Avem câteva mii de ucenici pe la diferitele meserii. Ce fel de educație li-se dă acestora? Clasa noastră de mijloc ne e destul de scumpă și ea stă astăzi destul de rău, încât să ne putem mulțami numai cu ce ne dă întâmplarea în ce privește educarea meseriasilor noștri de mâne, cari nu e permis să fie cosmopoliți, ci Români cu aspirații naționale pronunțate.

Ce se face cu satele cari n'au nici un fel de școală? N'ar putea lucra aici Biserica mână în mână cu Asociațiunea, și nu s'ar putea obliga preo-

timea la o activitate extraoficială pentru-ca să nu se asigure și pe viitor întunerecul, care ne-a ținut până acum legați la ochi? Și pretutindeni: organizarea activității extrașcolare a învățătorilor, merită a umplea multele lacune, pe cari școala nu nu numai că nu le poate înlătura, dar adesea le creează chiar.

Nici astăzi, după ani de luptă pentru trezirea interesului pentru cultură și a sentimentului de jertfă pentru susținerea celei mai necesare instituții de cultură, care e școala, nu s'ar putea zice că poporul nostru jertfește cât ar trebui pentru școală. Din motivul acesta avem încă un enorm număr de școli al căror viitor nu e asigurat. Munificența intelectualilor, mai ales, cari în partea cea mai mare s'au hrănit din stipendii românești, e atât de disparentă, încât ea trebuie înfierată după merit și de cătră sinoade. „Fondurile culturale tînjesc într'un mod deplorabil tocmai din cauza lipsei de sprijin din partea intelectualilor cu cultură străină. Dacă vrem ca poporul de rând să jertfească și în viitor pentru instituțiile culturale va trebui să se inziste, ca și intelectualii să-și facă datoria neașteptând totul de a gata. Căci e o rușine să așteptăm totul numai dela V. Stroescu...

Sinoadele nu pot uita de grele lupte pe cari le duc învățătorii și toate organele noastre bisericesti-școlare în organele administrative, începând

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA“

Când s'a născut Alecsandri?

De Sextil Pușcariu.

II *).

În legătură cu stabilirea acestei date să ne fie permis a face câteva reflexiuni.

De sigur numai un pedant va controla într-o istorie a literaturii române exactitatea datelor biografice. Nu în aceasta stă valoarea unei astfel de lucrări, ci în corectizarea justă a operii scriitorilor, văzută în timpul și în mediul în care s'a plâzmuit.

Când însă vedem că chiar despre cei mai însemnați reprezentanți ai trecutului nostru literar nu știm — pentrucă nu ne luăm osteneala să cercetăm — nici măcar datele principale din viața lor, atunci avem dreptul, fără a ne putea imputa cineva pedantism, să clătinăm din cap și să vedem ceva simptomatic în acest fapt.

Intr'adevăr, în afară de *Istoria literaturii române* a dlui Iorga, opera fundamentală care a stabilit, pe lângă fapte și date necunoscute din viața scriitorilor, adevăratele valori literare, ridicând vâlul uitării de pe figuri care sânt vrednice a fi privite cu admirațiune caldă, — aproape toate celelalte istorii ale literaturii noastre, mai ales manuale de școală, sânt scrise în grabă, fără competență sau fără critică. Ast-

fel, lipsind cercetările personale ale istoricului literar, vedem cum greșeli de datări sau de aprecieri trec dela un autor la altul, se învață în școală și devin în urmă curente.

Aș trebui să mă extind prea mult dacă aș vrea să arăt cât de multe aprecieri nedrepte de istorie literară. Poate o voi face cu altă ocazie. De-ocamdată mă restrîng la datele nașterii sau a morții câtorva dintre scriitorii noștri de frunte.

Incep cu un caz caracteristic pentru graba și lipsa de critică cu care se scriu astfel de manuale.

În *Noțiuni de istoria limbii și literaturii românești* de Gll. Adamescu, ediția III., din anul 1899, cetim despre *Gheorghe Asachi* la pag. 229 că a trăit dela 1788 până la 1871. Datele sânt greșite, amândouă. Să nu fim prea severi și să zicem că autorul a retipărit datele curente pe care le găsim reproduse bunăoară și în *Enciclopedia română*, vol. I. pag. 278 și 279. Dar iată ce se întâmplă. Dl Adamescu dă la sfârșitul cărții sale un foarte folositor *Apendice biografic* și aici cetim, la pag. 338, ca cea dintâi scriere care se ocupă mai pe larg despre Asachi este *Discursul funebru* ținut de Dr. Istrati la *înmormântarea lui G. Asachi* și publicat în Iași, la anul 1869. Care va să zică: Asachi moare, Dr. Istrati ține discursul funebru, îl publică la 1869, dl Adamescu cunoaște acest discurs (de oare ce-l citează) și cu toate acestea scrie că Asachi a murit doi ani după ce a fost îngropat cu alai și cu discursuri funebre. De altfel, deschizând anul III al *Convorbirilor literare* putea să

vadă, la sfârșitul numărului din Noemvrie 1869, necrologul lui Asachi, care ne dă posibilitatea să stabilim și luna morții.

Și ediția cea mai nouă, din 1910 a *Literaturii române moderne*, pe care dl Adamescu a scris-o în tovarășie cu dl M. Dragomirescu, la pag. 68, unde se vorbește într-o notă și despre Asachi, data morții e îndreptată (1869), dar rămâne greșită cea a nașterii: 1788, deși dl Iorga a publicat mai întâi la 1897 în colecția *Hurmuzacii X*, pag. 598 un atestat al mitropolitului Veniamin, în care se spune precis că Gheorghe Asachi e născut în luna Martie 1787, și cu toate că la 1901 același Iorga dă și mai precis data „1 Martie 1787“ în *Istoria literaturii române în secolul al XVIII vol. II.*, pag. 515, unde se vorbește în notă, și despre datările greșite de mai înainte. Această carte are și un indice, așa încât autorii unui manual de Istoria literaturii române, apărută la 1910, ar fi avut cel puțin datoria să arunce o privire în acest indice spre a controla datele ce le dau ca adevărate unor generații întregi de elevi.

În același manual cetim la pag. 180 că Dl Bolintineanu e născut la 1819. Data aceasta e iarăși greșită și nu cu un an, doi, ci cu șase. Lucrul acesta e merit să modifice și judecata noastră asupra poetului, căci e cunoscut că tocmai Bolintineanu, mai mult decât oricare alt poet român, a stârnit admirația obștească a contemporanilor săi prin întâia sa poezie, *O fată tinăra pe patul morții*, publicată la anul 1843 în „*Curierul*“ lui Eliade. Atunci se vorbea pretutindeni de „tinărul“ poet care toc-

*) Vezi „Tribuna“ nrul. 81.

dela cutare notar până la cei mai hiper zeloși inspectori școlari și până la cele mai șoviniste comisii administrative, cari cu toții, au introdus, contrar legii, sistemul teroristic cel mai categoric în chestiunile școlare.

Consistoriile ar face bine dacă ar desvâli deputaților sinodali cel puțin o parte a luptei purtate în contra acestor satrapi cari ne fac cele mai mari mizerii. În contra lor vor trebui căutate mijloace și mai efective, pentru readucerea liniștii și a stării legale. Trebuie o luptă sistematică pe toate terenele, — altfel nu învingem.

Lucruri de mare însemnătate se vor discuta la Sibiu și la Caransebeș. Seminariile din aceste două centre sânt cu totul necorăspunzătoare și va trebui să se ia cele mai urgente măsuri ca să se ridice clădiri nouă, corăspunzătoare, unde învățătorii și preoții noștri de mâne, pe umerii cărora apasă multe probleme grave, să-și poată câștiga o pregătire în adevăr bună.

La Sibiu se discută de treizeci de ani chestia edificării seminarului — fără ca stările să se fi îmbunătățit măcar ca la Caransebeș, unde s'a început o colectă de bani sub foarte bune auspicii.

La Arad nu s'a executat conlusul sinodal din anul trecut, privitor la angajarea unui inspector al învățământului.

Pagubele izvorite din această stare de lucruri, sânt fără îndoială mari, mai ales dacă ne gândim la stăruințele neobosite ale inspectorilor de stat de a maghiariza încetul cu încetul întreg învățământul din școlile noastre, cari, dacă noi nu vom lua bine seama, cu timpul vor ajunge a mai fi numai cu numele școli românești. Și aceste contra legii și — bine

înțeles, contrar și celor mai elementare aspirații ale noastre.

Iată numai câteva din problemele vitale, cari vor trebui să vie în discuție în sinoadele noastre. Ținând cont de împrejurările grele ale vieții noastre sinoadele din anul acesta, nu se vor putea achita ușor de datoriile lor....

Dizolvarea reprezentanței comunale din Fiume. Guvernorul Fiumei, contele Wickenburg a dizolvat reprezentanța orașului, în urma adresei guvernului, datată la 25 Aprilie n. Dizolvarea e motivată cu imposibilitatea lucrărilor, cauzată de obstrucția partidului italian autonom. Termenul alegerilor viitoare se va fixa în zilele următoare.

Șeful partidului italian a făcut declarația, că partidul autonom a așteptat de mult dizolvarea, ca prin noile alegeri să dovedească guvernului majoritatea și astfel capabilitatea conducerii orașului, înlăturînd pe Croați, ajunși la cârmă cu ajutorul guvernului.

Ziarele ungurești atacă guvernul pentru politica sa față de Fiume, pe care a servit-o intereselor croate. Ar trebui ca guvernul să sprijinească tendințele patriotice ale Italianilor, cari nu pot deveni periculoși pentru Ungaria, decât numai în cazul unui război cu Italia, ceea ce este însă foarte enigmatic și trece în eventualitatea unui viitor foarte îndepărtat. Pericolul croat însă poate să se arate în timpul cel mai scurt, ceea ce ar însemna începutul unor noi lupte cu Croații, pentru stăpânirea orașului Fiume.

Proiectul de lege pentru cassarea incompatibilității. Decisul comisiei parlamentare pentru incompatibilitate, adus în afacerea deputatului guvernamental Lévy Lajos, a produs o vie consternație în cercurile politice. Conform legii din 1901 este incompatibil unui deputat postul, care e în legături de interese cu statul. Lévy este membru în direcțiunea liniei transatlantice Hamburg-America, cu care statul stă în legătură. Din cauza aceasta s'a dat petiție împotriva deputatului Lévy cerându-se decretarea incompatibilității cu postul ce-l ocupă în viața privată. Cu toate dispozițiile clare ale

legii, comisia n'a luat la cunoștință cazul de incompatibilitate. Raportându-se Camerei, Camera a trecut la ordinea zilei.

Aceasta încălcare de lege a îndemnat pe deputatul Szmrecsányi, din partidul popular, să depună pe biroul Camerei proiectul de lege pentru casarea legii de incompatibilitate.

Cazul acesta de nesocotirea legii, nu este primul în viața parlamentară ungurească. E lucru vechiu că diferitele comisii, cu majoritate guvernamentală, n'aduc nici când sentință conform stărilor adevărate, ci judecă după aparținerea reclamațiilor la diferite partide.

Ca și în celelalte ramuri ale vieții publice rămâne și aici confirmarea maximei »Puterea e legea«.

Politica Croaților. Banul Tomas'ch a sosit ieri, împreună cu locșitorul său Chavrek, la Budapesta și a luat parte la o conferință a delegațiilor saborului, a deputaților croați din camera ungară. În conferință s'a luat hotărîrea ca în cadrele discuției la bugetul ministrului de agricultură să comunice guvernului în forma unei declarații pretențiunile lor. S'a stabilit și textul declarației, pe care o va prezenta azi în cameră, însoțită de o cuvântare în ungurește, de deputatul croat Turkovich. Afară de regularea rîurilor Sava și Drava, Croații mai cer ca diplomele date de academia silvanistică din Agram să aibă o valoare la fel cu cele date de academia din Semnit.

Și așa, Croații o să-și formuleze pretențiile rînd pe rînd, la discuțiile tuturor bugetelor, storcînd guvernului măcar un minim de concesiuni naționale.

Din Cameră. În ședința de azi a Camerei s'a continuat discuția la bugetul ministerului de agricultură, fără să se fi terminat însă.

Mâne va vorbi dl Dr. Teodor Mihali, președintele clubului naționalist, precizînd vederile partidului nostru național român. Fiind timpul prea înaintat, a cerut să-și rostescă discursul mâine.

Cererea i-s'a încuviințat.

mai din cauza tinereții sale promitea atât de mult și pe care „Societatea literară“ îl trimite la 1845 cu o bursă la Paris. Dacă data publicată în cartea d-lor Adamescu și Dragomirescu ar fi exactă, atunci Bolintineanu ar fi avut douăzeci și patru de ani când a publicat întâia sa poezie, deci n'ar fi de loc justificată mirarea contemporanilor, uimiți de precocitatea lui. Ea e însă explicabilă dacă știm că adevărata dată a nașterii era la 1843, „1825, Februarie“, deci că aveam a face cu un tinăr de optsprezece ani. 1)

Singur A. Demetrescu dă ca an al nașterii lui Bolintineanu 1819. Dela el îl primesc dnii Dragomirescu și Adamescu, deși la 1910 putea să cunoască cu siguranță data adevărată dacă ar fi cetit cel puțin *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea* care, în vol. III, pag. 59, publică dintr'o scrisoare a poetului din 6 Iunie 1856 datarea exactă a vârstei sale: »treizeci și unu de ani și trei luni și jumătate«. Deci Bolintineanu e născut în a doua jumătate a lunii Februarie 1825.

Vom crede și în acest caz pe poetul însuși mai de grabă decât pe biografii 2) săi, care nu ne-au dat până acum proba contrară.

Dar astfel de greșeli în stabilirea datelor biografice nu arată numai cât de puțin serios

1) Și în prefața întâiului său volum de versuri, apărut la 1847, poetul vorbește despre «vârsta încă tinăra» de «copil, ca să zic așa». Cfr. Iorga, Ist. lit. rom. în veacul XIX, voi. II, 187.

2) De obicei se dă 1826 ca an al nașterii sale. Astfel în «Enciclopedia română» I, 525 și în aproape toate istoriile literare.

lucrează unii dintre istoricii noștri literari, ci ele mai dovedesc un lucru. Cât de mică e pietatea noastră în deobște pentru bărbații mari din trecut. Centenarul nașterii unui scriitor mare se serbează la alte popoare cu pietate mare și din prinosul acesta de recunoștință pe care-l aduce o națiune marilor săi morți se deslușește o foarte frumoasă trăsătură a ființei ei etice. Chiar pentru scriitorii mai mici sau cei uitați, împlinirea de o sută de ani dela naștere sau dela moartea lor este, aiurea, o ocazie binevenită, pentruca figurile lor să se înprospăteze în aducerea aminte obștească și cel ce ia în mână o revistă sau un jurnal va găsi la astfel de ocazii măcar un articol scurt, dar scris cu căldură pioasă despre poetul a cărui operă se mai citește.

La noi numai rar se serbează astfel de aniversări, căci noi uităm prea repede pe cei ce nu mai sânt între noi. Și chiar dacă cutare revistă sau gazetă ar voi să ia inițiativa pentru o asemenea sărbare, ar fi adesea în cea mai mare încurcătură, căci nu știm doar exact nici când s'a născut Eminescu, dară-mi-te scriitorii mai mărunți. Dacă directorul unei astfel de reviste sau al unei gazete ar consulta, în lipsa unei istorii literare românești scrise pentru publicul larg cetitor, cel mai răspândit manual de școală, al d-lor Dragomirescu și Adamescu sau Enciclopedia română 1), i-s'ar putea întâmpla ca să serbeze centenarul lui Bolintineanu cu șase ani prea de timpuriu. Și tocmai acest început de veac în care

1) Publicația aceasta ține recordul datelor greșite.

trăim ar putea fi bogat în asemenea aniversări, căci în întâiul sfert al secolului trecut s'au născut aproape toți bărbații mari care au pus pietrele fundamentale ale culturii românești.

În anul acesta chiar se împlinesc o sută de ani dela nașterea lui Ion Maiorescu și tot la 1811 s'a născut Hrisoverghi și Constantin Hurmuzachi, la anul va fi trecut un veac dela nașterea lui Grigore Alexandrescu, a lui Gh. Barițiu a lui Eudor Hurmuzachi și a lui Gavril Munteanu, peste doi ani vom avea ocazie să serbăm centenarul nașterii lui Milo și a lui Boliac, și astfel, aproape în fiecare an următor până la 1820.

Să nădăjduim că deceniul în care am intrat se va arăta cu mai multă grațitudine față de morții noștri mari decât cel expirat, în cursul căruia Ardealul a știut să-și aducă aminte cu recunoștință de Șaguna și de Cipariu și cu mai puțin alaiu de Bărnăuțiu și Laurian, dar am scăpat cu toții ocazia de-a sărbători memoria lui Eliade Rădulescu, a lui Al. Donici și a lui V. Cârlova, ca să nu vorbesc de cei mai mărunți, precum a fost C. Bălăcescu, Fl. Aaron ș. a.

Între cei uitați e și acela care mai puțin ar fi meritat soarta aceasta Costachi Negruzzi, cel dintâi mare artist al nostru, întemeietorul prozei noastre literare.

Și fiindcă din cele precedente cred că rezultă că încercarea de-a stabili esact data nașterii unui poet nu e o chestie de pedantism științific, ci are urmări de interes mai

Contramandarea vizitei Regelui Petru.

Agentul diplomatic al monarhiei noastre la Belgrad, Haymerle, s'a prezentat ieri la ministrul de externe al Sârbiei, Dr. Milovanovics, și i-a adus la cunoștință că Maj. Sa Suveranul nostru regretă că nu poate primi vizita Regelui Petru plănuită pentru luna Maiu în Budapesta.

Comunicarea aceasta, firește, a fost însoțită de obicinuitele regrete că acest act, care ar fi întărit și mai mult raporturile de prietenie între cele două state, a trebuit să se amâie pentru mai târziu, când sănătatea Suveranului nostru se va fi îndreptat pe deplin.

Cu exprimarea aceluiași regrete a luat și ministrul de externe al Sârbiei cunoștință despre această comunicație, dând expresie nădejdi că sănătatea Maj. Sale se va îndrepta în cel mai scurt timp.

Pentru cei cari au urmărit campania pornită în vremile din urmă, în presa sârbească și cercurile politice opoziționiste din Belgrad. împotriva vizitei Regelui Petru la Budapesta, nu poate să fie taină că motivele invocate în comunicarea agentului nostru diplomatic sunt numai pretext. Adevăratul motiv e chiar campania sârbească.

E adevărat, că Maj. Sa în zilele din urmă a avut să sufere de o mică răceală, dar boala aceasta ușoară și trecătoare n'ar fi putut împiedeca pe Maj. Sa să primească vizita Regelui Sârbiei, dacă opoziția din Sârbia împotriva acestei vizite n'ar fi luat proporții atât de amenințătoare pentru siguranța tronului Sârbiei.

A fost, în același timp, un gest frumos din partea Suveranului nostru, că a oferit Regelui Sârbiei prilejul de a eși dintr'o situație extrem de critică.

Și, deocamdată, spiritele din Serbia s'au liniștit și opoziția națională triumfă. Diplomația noastră austro-ungară a suferit un

eșec dureros, pentru că nu se poate tăinui că planul acestei vizite a fost opera ministrului nostru la Belgrad, contele Forgách, care a voit să și încheie misiunea diplomatică cu zgomotul internațional ce l-ar fi stârnit întâlnirea celor doi suverani, — doi ani după anexarea Bosniei și Herțegovinei.

A fost și din partea diplomației noastre o dovadă vădită de lipsă de înțelegere politică, când pentru întâlnirea celor doi suverani a ales capitala Ungariei. Poate campania din Serbia ar fi fost tot așa de înviersunată și în cazul când întâlnirea ar fi fost să aibă loc în capitala Austriei. În orice caz, însă — și aceasta o vedește și presa din regatul Serbiei — întâlnirea la Budapesta a alimentat în mare măsură nemulțămirea generală din Serbia.

Ungaria nu și-a putut găsi până acum nicăiri sinceri prieteni. Politica ungurească de asuprire a tuturor popoarelor nemaghiare, e numai firesc, n'a putut să fie aprobată de popoarele vecine înrudite, cari s'au constituit în state naționale independente. Legăturile de sânge nu pot fi sfărâmate de acte diplomatice, ci dăinuiesc și vor dăinui întotdeauna, deșteptând în sufletele popoarelor libere simpatia și durerea pentru soarta fraților asupriți.

Și Serbia n'are motive să nutrească simpatie pentru Ungaria, în care trăiesc atâția connaționali lipsiți aproape cu desăvârșire de orice drepturi naționale. Și anexarea Bosniei și Herțegovinei, pe cari Serbia le reclama pentru sine — nu importă dacă pe drept sau nedrept — n'a putut decât să înăspriască resentimentul general al Sârbilor din Regat împotriva țării noastre.

Dacă ar mai fi fost nevoie de o dovadă pentru aceste constatări, ni-o oferă cu prisos presa ungurească. Câtă vreme, înainte de contramandarea vizitei, scria în termeni cuviincioși și chiar elogioși despre Serbia și vizita Regelui ei, azi instrună

coardele batjocurei și a bagatelizării, zeflemizând stările »balcanice« și nematuritatea politică din statul vecin. Frământările interne vulcanice prin cari a trecut în deceniile din urmă Regatul Serbiei n'au fost prielnice pentru o consolidare a statului și forțele au fost consumate în lupte fratricide. Dar oricât de tristă ar fi starea politică internă a Serbiei, campania opoziției nici odată n'ar fi putut lua proporții atât de amenințătoare, dacă la baza ei n'ar fi fost și alte motive.

Nemulțumirile nu sânt nici odată efectele unor agitații artificiale, cari pot fi înlăturate în același timp cu înlăturarea »agitatorilor«. Relele nu pot fi vindecate prin amuțirea glasurilor celor cari stăruie pentru lecuirea lor, pentru că acești »agitatori« nu sânt cauzele relelor, ci numai expresia lor.

În Serbia și în Ungaria, cași pretutindeni aiurea.

O izbândă ungurească.

— Succesul guvernului Khuen. —

După o lună de frământări și de »lupte« între guvernul unguresc și cel austriac, domeniul mereu crescând al drepturilor ungurești s'a sporit cu unul: *limba ungurească a fost recunoscută pentru tot teritoriul țării ungurești ca limbă oficială la judecătoriiile militare.*

Acum când rezultatul acesta e pozitiv, lungile »tratative« și parlamentări între cele două guverne, rezistența atât de »dârză« a guvernului austriac și nesfârșitele polemici de presă — toate ne par o comedie degustătoare și de prost gust, aranjată înainte spre a pune »succesul« guvernului unguresc într'o lumină cât mai strălucită.

Cu toate acestea noi Românii trebuie să vedem în noua concesiune ungurească, un nou progres al maghiarismului cucerii-

general, ne vom opri un moment și la acest scriitor.

Înainte de toate, în paranteze fie spus, că *Enciclopedia română*, ca să și rămână consecventă și așa, și cu privire la C. Negruzzi, data greșită: 1809¹⁾. Cea exactă e 1808. O știm acum, după mărturia poetului însuși, transmisă nouă prin fiul său, dl Iacob Negruzzi: „E drept că nu s'a găsit nici un act și nici măcar — după obiceiul acestor timpuri — vre-o însemnare într'un ciaslov, din care ar rezulta că anul 1808 este în adevăr acel al nașterii lui Constantin Negruzzi. O singură dată, la întrebările mele, mi-a menționat acel an în treacăt, neplăcându-i să vorbească de vârsta sa. În adevăr, tatăl său, spătarul Dinu Negruzzi a intrat în stăpânirea moșiei Trifeștii-vechi, primită ca zestre, în anul 1807, acel al cununiei sale cu Sofia Hermeziu, fiica logofătului dreptății Iorgu Hermeziu. După un an de căsătorie, Dinu a avut un fiu, pe Constantin. Sofia sa, Sofia, muri curând după nașterea acestuia, deci nu este îndoială că anul 1808 este acel al nașterii unicului copil. Dar ziua și luna nu le-am putut afla niciodată.“²⁾

Credem că acestea trebuie să fi fost pe la stârșitul anului 1808, ceea ce rezultă din următorul calcul.

Novela lui Negruzzi, *O alergare de cai*, în care se vorbește în persoana întâi, cuprinde de sigur un episod din viața poetului — tra-

tat, bine înțeles, cu libertatea artistului — din timpul șederii sale în Basarabia, în anul 1835¹⁾ Poetul exclamă într'un loc: „Trebuie să aibă cineva douăzeci și șase de ani, și să iubească cum iubeam eu, ca să simtă aceea ce am simțit.“²⁾

Scăzând 26 din 1835 ar ieși 1809. De oare-ce știm însă că poetul s'a născut la 1808, trebuie să admitem că era născut într'una din lunile din urmă ale acelui an, astfel că la 1835, încă nu împlinise 27.

Când scădem anii vârștii din anul în care ne aflăm spre a afla data nașterii trebuie să ținem seama de faptul că până n'am împlinit — să zicem — 27 de ani, chiar dacă lipsește o zi, ne socotim tot de 26 „trecuți“. Se poate deci întâmpla că, neținând seama de lunile împlinite, ci subtrăgând numai cifrele întregi, să greșim cu un an.

Acesta pare a fi fost cazul la Costachi Conachi.

În studiul lui Papadopol-Calimach (*Convorbiri literare* XIX, 928) se publică inscripția de pe mormântul poetului: „Costachi Conachi, care din botez Alecsandru, logofăt și cavalier de sfântul Vladimir, născut la 14 Octombrie 1777, săvârșit din viață la 4 Februarie 1849 la 2 oare dimineața, — zac și odihnesc sub această piatră“.

Această dată rezultă și din descrierea mor-

¹⁾ În locul moșneagului dela 1835... (în protscriptum, adăugat la 1857). Ediția Socec (1872), vol. I. pag. 67.

²⁾ Ibid, pag. 65.

ții poetului, făcută de credinciosul Burduja și publicată de Vogaride-Conachi, nepotul scriitorului, în prefața la volumul de Pezii din 1887¹⁾.

Aici citim (pag. 95): „La 1849, ziua Marți, Februarie 4, cu plângerea a toată țara de jos a Moldovei, au închis ochii la moșia Țigănești, lângă Tecuciu, în vârstă de 71 de ani, trei luni și 20 zile, stingându-se pentru familie, rude și prietenii săi, întocmai ca o lumină dulce într'un grozav întunec“.

Dacă subtragem din data morții „4 Februarie 1829“ șaptezeci și unu de ani, trei luni și douăzeci de zile rezultă, de fapt, 14 Octombrie 1777.

Data aceasta stă însă în contradicție cu alta, transmisă nouă de poetul însuși. Anume, la anul — a publicat dl Gh. T. Kirileanu un studiu foarte interesant despre *Testamentul și pomelnicul marelui logofăt C. Conachi*. În acest testament autogram citim despre moșia Țigănești: „Aice sânt născut pe malurile acestii ape, la anu 1778, Sept. 14“. Editorul face nota următoare: „Cifra 8 din 1778 e întrepătată de Conachi cu aceeași cerneală în locul cifrei 7, care fusese mai înainte“²⁾.

Aceasta îndreptare, făcută de mâna lui Conachi, „cu aceeași cerneală“, deci probabil, scurt timp după ce scrisese „1777“ ne îndeamnă să presupunem că avem a face cu o astfel de greșală de subtracție.

¹⁾ Ediția II. apărută la Șaraga în Iași și îngrijită de M. Pompiliu.

²⁾ *Convorbiri literare* XLII, tomul II, pag. 716.

¹⁾ Vol. III. pag. 387.

²⁾ *Convorbiri literare* XLIII. (1903), pag. 473 - 474.

tor, o importantă izbândă a ideii ungurești. Nu suntem dispuși să o privim cu ochi indiferenți sau optimiști lucrurile, precum se obișnuiește într-o parte a presei românești. Trebuie să-i dăm toată importanța cuvenită căci fiecare nou succes unguresc e o nouă dovadă a tăriei pozițiilor ungurești și a slăbiciunii dinastiei și a coroanei. De zeci de ani azistăm la sfărîmarea instituțiilor comune și desființarea treptată a unității monarhiei. Vedem cum, bucată cu bucată, cad pradă poftelor insașiabile ale șovinismului unguresc și ne întrebăm, unde e omul care să puie odată stavilă acestor porniri:

Iată ultimele știri ce primim despre nouile concesiuni naționale ungurești.

1. *Intreg teritoriul țărilor coroanei ungare e recunoscut ca fiind teritoriul jurisdicțiunii ungare și în consecință punerea în aplicare a suveranității jurisdicționale se întâmplă în baza aceleiași supremații de drept și în armată ca și pe terenul jurisdicțiunii civile.*

2. *În urmare limba jurisdicțiunii militare e cea ungurească, întocmai ca cea a justiției civile.*

3. *La toate forurile jurisdicțiunii militare limba oficială e cea ungurească. Deci nu numai la tribunalele de prima instanță e limba ungurească limba de desbatere ci și la forurile toate superioare, când se desbat procesele cetățenilor ungari.*

4. *Acuzații cari nu știu ungurește, așisderea și martorii vor fi interogați cu ajutorul interpreților.*

5. *Excepție se face numai în cazul când acuzații sânt cetățeni austriaci și sânt ofițeri. În cazurile acestea interogarea se face în limba germană, procesele verbale se redactează însă și în aceste cazuri ungurește.*

6. *De cumva ofițerii cari au cetățenia austriacă, vorbesc limba ungurească, limba de interogare e cea ungurească.*

Când a scris poetul testamentul — din nefericire filele din urmă, cu data, lipsesc — pare a fi fost de 69 de ani împliniți, precum rezultă din observarea: „fiindcă vârsta apropiată de șapte-zeci de ani...”¹⁾ Aceasta putea fi deci între 14 Oct. 1546 și 13 Oct. 1847. Admițând că testamentul a fost scris la 1847, am putea presupune că poetul, pomenind de moșia Țigănești, a scris mai întâi „aice sânt născut... la anul 1777”, deci a pus data curentă²⁾. Abia după aceea va fi făcut socoteala din nou, subtrăgând vârsta de 69 de ani din anul 1847 și, căpătând 1778, va fi schimbat pe 7 în 8.

Oricum ar fi, lucrul acesta trebuie încă cercetat. Căci chiar dacă nu sântem aplecați să atribuim lui Conache un loc prea însemnat în istoria literaturii române, stabilirea exactă a datei nașterii sale, acum după ce veche nu mai e indiscutabilă, trebuie să preocupe pe istoricul literar în aceeași măsură ca oricare altă problemă nerezolvată. Căci aflarea adevărului, la orice ocazie și oricât de neînsemnat ar fi folosul imediat ce poate rezulta din el, trebuie să rămână totdeauna ținta supremă a oricărei cercetări științifice.

¹⁾ ibid 616.

²⁾ Rămâne totuși «14 Septembre» în loc de «14 Octobre».

Creștinismul la Daco-Români.

Di Vasile Pârvan a publicat zilele aceste un interesant studiu asupra originii creștinismului la Daco-Români, atingând și chestia patriei vechi a Românilor.

Iată cum își rezumă di Pârvan încheierile, sprijinit pe un material bine ales și bine cernut:

Locuitorii romanizați din Iliric n'au cunoscut creștinismul sub forma lui grecească, în care fusese propovăduit în cele dintâi două veacuri în lumea mediteraneană. Veacuri de-a rîndul au fost comunități și episcopii creștine înfloritoare în Tracia ori Macedonia, dar în Moesia nu s'au făcut încercări de-a înlătura religia păgână. În orașele de pe coasta Dalmației vor fi fost creștini chiar de prin veacul întâiu după Hristos. Dar creștinii ăștia erau Orientali nu Romani din Iliric. Cultul lor creștin era în formă grecească, iar în țeară era limba latină și păgânismul.

În Dacia au fost de-asemenea creștini și comunități creștine tot din Orientali de aceștia. Di Pârvan dă chiar un document creștin din acea epocă, aflat în Transilvania în ruinele Napocăi (de pe la 235 după Hr.). E o inscripție descoperită pe la 1500. Veteranul sirian Aurelius Babus o pune pe scriul de piatră a lor săi. (Aurelia Marina în vârstă de 17 ani și Aurelius de 1 an) și a încheiat-o cu semnul crucei și cu formula creștină Sit tibi terra levis — Să-ți fie țărîna ușoară!

Chiar și creștinarea Goților n'au făcut-o misionari latini și greci, dovadă numele Kiriche pentru biserică din grecește chiriakon sau chiricon, deși pe dânsii i-a creștinat Ulfilă în veacul al IV-lea.

Nici cu Dobrogea (Scitia mică) nu are legătură creștinarea Daciei traiane, căci această provincie era aproape cu totul grecizată.

Către sfârșitul veacului al III-lea creștinismul se împlântase și în lumea latină a apusului, se latinizase și el. Iliricul latin părăsi păgânismul. În timpul prigonirilor lui Dioclețian o mulțime de ostași mărturisiră credința cea nouă și primiră moartea muceniciei. Documente neîndoioase ne arată mucenici ostași în garnizoanele dela Dunărea de mijloc și de jos.

Abia dela Constantin cel mare se poate însă vorbi despre întinderea creștinismului printre orașenii Iliricului; episcopate numeroase se înființează în centrele mari economice și culturale ale românismului dela Dunăre. Se înalță pretutindeni biserici, iar apostoli ai legii celei nouă cutreeră satele și le aduc la creștinism, ba trec și peste granița împărăției, la barbari.

Creștinismul se răspândește foarte greu printre țerani și trebui — ca și în alte părți, dacă nu mai mult — ca creștinismul nu numai să se latinizeze, dar să se și „păgânizeze” și să se indogermanizeze, ajungând mai pipăit, mai plastic, mai mult „cult”, de cât învățătura abstractă, cum îl primiseră semintii și chiar Grecii. Serbătorile creștine păstrară mult din cele păgâne.

În veacul al IV-lea creștinismul supt această formă cucerise orașele Iliricului, dar satele se împotrivară până în veacul al V-lea și al VII-lea, ba chiar împărății creștini le-au ajutat și mai cu sila, prigonind pe păgâni.

Chiar în veacul al IV-lea, când creștinismul stăpânea dela izvoarele Dunărei până la gurile Eufratului, granița dintre țerile cu creștinism grecesc și cele cu creștinism latin nu se ștersese. Această graniță, firește, coincide cu cea dintre romanism și elenism. Ba se mutase în Scitia minor (Dobrogea) și Moesia secunda în paguba romanismului, însă în Apus, în Dardania, Macedonia secunda, Prae-

valitana și Epirus nova, în paguba elenismului. Chiar dincolo de granițele împărăției creștinismul se răspândește în fosta Dacie traiană supt forma latină, în Rusia și la Goți supt cea grecească.

Di Pârvan dovedește că creștinismul latin în Iliric se desvoaltă în așa de strânsă legătură cu lumea romano-creștină a apusului, în cât este continuitate desăvârșită culturală între Italia și provinciile dela Dunăre.

În Dacia noastră lucrurile sunt mai complicate. Am văzut, creștini orientali, veniți aci cu legea nouă din Asia și erau ca limbă Romani nu Eleni. Creștinismul se păstrează în Dacia; dar se întinde, se generalizează abia după Constantin cel Mare.

Terminologia noastră creștină e din veacul al IV-lea și al V-lea, chiar din al VI-lea și al VII-lea. Din veacul al IV-lea, ar fi „biserică”, „Crăciun”; etc.; din al V-lea, „Duminecă”, „păgân”, „răposa”, „cuminec”, etc. Iar termeni ca „Dumnezeu”, „sărbătoare”, „Florii”, „Rusalii”, ar arăta instituții păgâne primite de creștinismul daco-român. Vorbe ca „zână” și „zănatec”, „drac” ar arăta rămășiți din vremea luptei aprige între creștinism și păgânismul învins, dar încă împotrivindu-se la sate.

Creștinismul la noi e adus de misionari, între 385 și 450 după Hr. Se pare că rolul cel mare l-a avut sfântul Nicetas, episcopul Remesionei, care era de obârșie din această Dacie. Alți misionari au putut fi tot din Iliric latin și din Moesia superioară, cea așa de puternic creștină. (Saba, Nicetas mucenicul, Audias, etc.)

Organizarea bisericii noastre s'a făcut în atârnare cu cea din Dacia mediteraneană și ripensis: episcopii din dreapta Dunărei și-au întins înfrurirea și la stânga fluviului. Lucrul se vede din Novella a XI-a a lui Iustinian, 535, prin care ținuturile, la miază-noapte de Dunăre, cu cetățile Lederata și Arcidava, și de bună seamă și cu altele. pomenite de Procopius, cum și cu Drobaetae (Severinul), pe care o cunoaștem din săpături, le pune sub ascultarea episcopului din Prima Justiniani.

Încheie că terminologia noastră creștină și chiar limba română nu s'a putut forma în partea de miază-zi a peninsulei balcanice, ci mai la miază-noapte, chiar în Dacia lui Traian, de unde mai târziu s'a coborât în peninsula balcanică. Și s'a putut face așa, fiindcă Dacia a stat mereu în cele mai strînse legături cu Iliricul și Italia și nu cu Constantinopolul grecizat.

Eminescu și Barițiu.

»Tribuna« a publicat cu săptămâni înainte hotărîrea Comitetului central al Asociației din Sibiu de-a ridica câte un bust la două figuri luminoase din trecutul nostru românesc. Comitetul adresează acum publicului românesc următorul apel, care — sântem convinși — va găsi răsunset viu ta toți cei cărora le e adresat:

Comitetul central al »Asociației pentru literatura și cultura poporului român din Ungaria«, urmând sentimentul de recunoștință și pietate obștească a neamului față cu marii bărbați cari l-au povățuit în drumul lui spre lumină, a hotărît în ședința sa din 13 Aprilie st. n. să ridice câte un bust aici în orașul nostru amintirii pururea vii a două figuri luminoase din trecut. Acești nemuritori sunt: Mihail Eminescu și Gheorghe Barițiu.

Pentru acest scop din partea »Asociației« s'au votat 1000 coroane, un început al contribuțiilor merite a realiza suma trebuincioasă.

Nu e nici o trebuință să încercăm a zugrăvi noi însemnătatea celor doi fruntași ai culturii noastre. Eminescu e în sufletul nostru, cântarea

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

ni trăiește mângâind și sbuciumând cu putere nemfrîntă inimile românești. De-asemenea Gheorghe Barițiu, care a desgropat cu scrisul său trecutul sbuciumării noastre de veacuri pe acest pământ, trăiește în conștiința publică a cărturării noastre.

Credem că și D-voastră veți binevoi a aprecia după cuviință importanța națională și culturală a acestei nizuinți — cea dintâi manifestare de acest fel a pietății noastre față de trecut — și de aceea Vă rugăm să ne sprijiniți cu obolul Dumneavoastră, indemnând pe cunoscuți și prieteni să ne steie în ajutor la împlinirea acestui gând bun.

Contribuirile Vă rugăm să le trimiteți la adresa: »Biroul Asociațiunii« Sibiu (Nagyszeben), strada Șaguna Nr. 6.

Primit, vă rugăm, expresiunea distinsei noastre considerațiuni:

P. Cosma m. p., Octavian Goga m. p.,
prezident supl. secretar.

Șezătoarea scriitorilor români.

Din Bucurcești primim următoarea depeșă: Am plecat de aici 7 scriitori, ceilalți vin singuri.

Pe când șirele astea vor ajunge în mâna celorlților din Arad, șapte scriitori români, din țara fraților liberi, vor fi aici între noi.

Scriitorii noștri din Ardeal vor sosi mâine, Sâmbătă, cu trenul de 4.

Prietenii din Arad le vor eși întru întimpinare.

Instiințările la banchet se pot face încă în decursul zilei de mâine la administrația ziarului „Tribuna“.

Bilete pentru șezătoare se află la Librăria „Tribunei“.

Din străinătate.

Convenția dela Potsdam. Convenția încheiată între Germania și Rusia, la Potsdam e întregă redactată, rămânând ca în zilele viitoare să se subscrie. În baza acestei convenții cele două state iau obligaamentul, ca să mențină pacea cu celelalte state, și să se ajutore reciproc în chestiile din Orient. Rusia se va sustrage dela orice combinație a puterilor îndreptată contra Germaniei. Recunoaște dreptul Germaniei la edificarea liniei ferate la Bagdad, asigurând-o de tot sprijinul diplomatic. Tot odată face Germaniei înlesnirile necesare pentru exportul în Persia de Nord.

Germania la rîndul său recunoaște dreptul de control al Rusiei la linia ferată din Teheran, a cărei edificare se va face însă cu capital german. Recunoaște mai departe apartinerea Persiei de Nord sferei de interese a Rusiei, și dreptul Rusiei de a edifica linii ferate în această parte.

Pentru împrăștierea temerii din partea Turciei, ambele state asigură status-quo în Orient.

China și Rusia. Cu toate aparențele liniștii, în China domnește încă nemulțămirea poporului față de Rusia pentru înfrîngerea diplomatică suferită. Agitația studenților, crescută la universitățile europene continuă încă. Micile turburări, cari se ivesc aproape zilnic par a fi semnalul izbucnirii apropiate a urei Chinezilor împotriva Rușilor.

Situația aceasta a determinat pe ministrul rus Stolypin, să-și întrerupă concediul și să se prezinte la consiliul de miniștri, care avea să se ocupe cu nota ambasadorului rus la Peking, despre abuzurile împotriva convenției a guvernului chinez, și să ia măsurile necesare pentru impunerea respectării convenției din partea Chinei.

Literatura religioasă.

— **Messiada lui Klopstock.** —

De Simion C. Măndrescu.

În decursul timpului până la ultima revizie a operelor sale Klopstock a îndreptat mult, în dorința de a o perfecționa cât mai mult. A îndreptat mult, perfecționând-o ca stil și vers, dar la o expunere plastică n'a putut ajunge. Numai în cântul II găsim descrisă ceva mai plastic lupta dintre doi draci, cari se aruncă unul asupra altuia ca două furtuni. În genere lucrurile în mâna lui își pierd partea lor materială, el „desbracă de corp tot ce tratează pentru a preface în spirit“, cum zice Schiller.

Și cu toate acestea a creat o operă, care pe vremea ei, mai ales în prima sa parte, a sguđuit din temelie principiile poetice dominante până la el, și a fost un timp preocuparea întregului public cetitor, centrul literaturii germane.

Klopstock apărui în literatura germană cu ceva ca totul neobișnuit, cu o operă revoluționară. Și fondul și forma, întregul spirit al poemei contrasta cu rutina literară de până acuma. În astfel de împrejurări a fost natural, ca tinerii săi prieteni dela Bremer Beiträge să se găsească într-o anumită nesiguranță în privința valorii operei lui Klopstock, și să nu se poată hotărî să o publice în revista lor fără avizul lui Hagedorn sau al lui Bodmer.

Acesta din urmă a și devenit spiritul protector, Ioan înainte mergătorul Messiadului. El a fost cel dintâi, care a simțit, că din fragmentele, ce i-s'au trimis spre cercetare, se desprinde un spirit nou, cel dintâi, care i-a deschis Messiadului drumul spre publicare prin laudele, ce i-le face în scrisori către cei cari i-au cerut sfatul, și el a fost cel dintâi, care i-a deschis drumul spre inimile publicului german și ochii publicului pentru frumusețile cuprinse într'însa.

În tocmai ca și asupra celor dela Bremer Beiträge, tot astfel și asupra criticilor și a publicului — la început destul de restrâns, — au făcut cele dintâi trei cânturi, apărute în primăvara anului 1748 în ultimul volum din Bremer Beiträge, o impresie, de care n'au fost în stare să-și dea de bine seamă. Apărură dări de seamă favorabile, dar nici decât entuziaste.

Prima dovadă de o impresie deosebită o avem dela poetul Kleist: „Vei fi cetit pe „Messias“ în Beiträge“, scrie el prin lunie lui Gleim. „Eu sunt încântat de el. Spiritul lui Milton s'a revărsat asupra autorului... Acuma sunt convins, că și Germanii vor produce ceva de seamă în literatură; la o astfel de poezie și la un astfel de spirit nu mă așteptam dela un German. Nu știi, cum se numește autorul?“

Ce era și ce putea fi Messiada și după apariția ei complectă pentru publicul, pe care încă nu-l schimbaseră progresele, ce făcuse literatura și gândirea în Germania, numai dacă se găsea cineva, care să pricepea să-l intereseze, reese pe deplin și lămurit din scrisoarea lui Schubart către Klopstock, datată „Ulm 1775/76: „Da, am declamat în Augsburg, în sala de concert de acolo. Messiada înaintea publicului. Întâi am început cu câțiva aleși, căroro le plăcu. Societatea ajunsese în scurt timp prea mare pentru odașia mea, și comuna îmi puse la dispoziție un local public. Numărul auditorului creșcu la câteva sute. Toate exemplarele Messiadului au fost cumpărate îndată.

Oameni din societatea de sus și de jos, preoții și laici catolici și luterani veneau cu Messiada subsoară la prelegeri.

„Era o privesc de sărbătoare, cum cu toții steteau nemișcați, cum creștea simțirea și izbucnea în admirație și lacrimi. Klopstock, Klopstock! răsuna de pe buzele tuturor, când se termina o prelegere.

În Ludwigsburg sânt meșteșugari, cari întru bucurie făceau drept carte de rugăciuni și nu cunosc după biblie altă carte mai divină ca aceasta. E greu de spus, ce fel de plăcere le făceam cum mă bucuram și eu și cum mă răsplăteau pentru asta. În Augsburg îmi producea o prelegere adese 50 până la 60 florini,

„Intrarea costa de regulă 24 creițari... De aceea am să te iubesc și stimez cât voi trăi și când va fi să mor, să mi-se pună pe inimă Messiada și să mă îngroape cu ea.

„Esperanța mi-a arătat, că cu cât o inimă este mai evlavioasă, mai simplă și mai nestricată, cu atât mai adânc era impresionată de declamarea din Messiada. Am citit Messiada d-tale întregă sau în partea la prinți, mi-niștri, oișteri, dame dela curte, preoți, juriști, medici, artiști, meșteșugari, țărani, femei și fete dela furcă și mașina de lucru, și totdeauna am constatat, că acela era cel mai cun, asupra căruia făcea impresia cea mai profundă. Și aceasta va fi și va rămânea pururea așa“...

Messiada și biblia au fost multă vreme nedespărțite în mâinile și inimile poporului german.

Timpurile s'au schimbat, publicul cetitor a eșit din lumea de credință și simți și de pe acea vreme; însă pentru un cerc restrâns de oameni cu cultură aleasă ea va mai fi — mai ales în unele părți ale ei — o lectură plăcută și instructivă din punct de vedere istorico-literar, iar pentru poporul german va rămânea un venerat copac druidic, de unde a pornit o nouă eră a literaturii sale.

Ședința festivă la Seminarul din Arad.

Tinerimea dela institutul ped. teol. ort. român din Arad aranjează la Dumineca Tomii în 17/30 Aprilie a. c. în sala festivă a institutului o ședință festivă publică, la care invită cu toată onoarea publicul românesc. Inceputul la 4½ ore d. a.

Programa:

1. „Christos a înviat“ de T. Lugoian, executat de corul institutului.
2. a) „La Paști“ de Gh. Coșbuc } decl. de G. Ardelean ped. c. IV.
b) „Revedere“ de M. Eminescu }
3. „Mi dor“ de I. Murășan executat de corul institutului (solo de E. Grădinaru și A. Silaghi teol. c. III).
4. „Concepția credinței și nădejzii în ajutorul Dzeesc în poezia noastră populară“ disertație de I. Neacșa teol. c. III.
5. Priceasna „Cu trupul“ de Gh. Dima, executată de corul institutului (solo de E. Grădinar teol. c. I).
6. „De demult“ de O. Goga, decl. de N. Popa teol. c. II.
7. „Cântece populare“ executate de corul institutului.
8. „Acru“ de T. Speranță decl. de A. Roman ped. c. II.
9. „Marș“ de I. Costescu, executat de corul institutului.

Excursiunea elevilor dela gimnaziul din Brașov.

În Neapol am început esecutarea adevăratului program, căci după cum v'am mai scris, pînta excursiunii noastre a fost la început numai Italia cu orașele mai însemnate ale ei, și numai ulterior s'a schimbat în sensul, ca să mergem prin capitala României, a Turciei și Greciei, mai mult în fugă.

La gară ne aștepta dl Dr. M. Toll, rectorul bisericii germane din Neapol, pe care dl prof. Blaga îl cunoaște de acum 5 ani, când a mai făcut o excursiune în Italia cu alt rînd de studenți și care știa de sosirea noastră. D-sa s'a îngrijit de hoteluri — iarăși două, neîncăpînd toți în unul — și ne-a făcut programa pentru cele patru zile cât am stat acolo. Esecutarea ei am și început-o îndată.

Întâi de toate am văzut străzile mai principale ale orașului, oprindu-ne la monumentele și clădirile mai importante. Așa în piața principală am văzut statuia în bronz a lui Victor Emanuel II, înfăptuitorul unirei Italiei. Tot în această piață se află Castel Nuovo, o clădire, care s'a început la anul 1283 sub Carol I. de Anjou. S'a

continuat apoi sub Alfons I., Don Pedro de Toledo și s'a terminat sub Carol III. Aici era sediul regilor din casa de Anjou și Aragonia și a vicereșilor spanioli, de aceia e foarte întărit având la fiecare colț câte un bastion puternic. De prezent aici este biserica Sf. Barbara. Ceva mai înainte Palatul regal cu o splendidă grădina de palmieri și cactus. Fațada palatului este însă în Piazza del Plebiscito și este împodobită cu mai multe statui. Ni-s'a acordat favorul de a vizita acest palat înăuntru. Trepte mari de marmoră albă conduc în etajele de sus. La etajul al II. este o splendidă terasă cu palmieri și tot felul de flori. În acest etaj sunt și odăile oficiale, dacă pot zice așa: Sala tronului. Sălile de primire, de mâncare, de sărbări etc. Pereții tapetați cu mătase ținută mai ales în culoarea roșie, albă și albastră sunt împodobiți cu goblenuri și tablouri admirabile de cei mei buni pictori, între alții Tizian și Van Dyck, reprezentând scene din mitologie, istorie și biblie. Datează de pe la 1600 și arzând într'un rând a fost restaurat abia în sec. 19. Aici își aveau sediul regii pe timpul celor două Sicilii, iar azi locuiește aici bunica regelui portugez.

Lângă palatul regal se află opera: Teatro S. Carlo, unde joacă cei mai buni artiști ai Italiei și în fața acestuia este Galeria Umberto I o clădire foarte drăguță, făcută după planul arhitecților romani de di Manora (1887—1890) costând 22 milioane de lire. În ea se află prăvălii și magazine. Tot în această piață se află biserica San Francesco de Panea (1817) iar în mijlocul ei două statui mari de bronz: una Ferdinand I și a doua Ferdinand II Bourbonul. De aici am mers apoi la Vila Nazionale un parc frumos pe cheiu, locul de preumblare al neapolitanilor. Aici se află Aquariul (zidit 1872—1874), cel mai renumit din lume, în care află toate ființele din mare trăind tocmai în aceleași condițiuni de viață. L-am cercetat și pe acesta, deșteptându-ne un viu interes. De aici ne-am dus apoi tot pe lângă mare pe Monte Posilippo, locul cel mai frumos din Neapol, ca poziție. Acest loc se numea înainte Pausilypon (fără griji). Aici avea Vedius Polio vile bogate, pe cari mai târziu le-a cumpărat Augustus. De aici ai priveliști încântătoare în toate părțile. Târziu ne-am întors acasă.

Pentru ziua a doua aveam în program Pompei. Am plecat la 9 ore. Linia ferată duce pe lângă mare pe departe, iară de cealaltă parte este Vezuul, care acum abia mai fumegă. Italienii zic râzând, că de 5 ani, adică de când a fost erupțiunea din urmă și-a gătat țigaretel. Trecând pe lângă Herculaneum, Porte del Greco și Torre Anunziata, am ajuns la 11 și jum. la Pompei. Ne-am luat un „guide“ și am intrat între ruine. Când Romanii au cucerit Pompeiul, aici locuia Oșci, cari s'au latinizat foarte repede. Nenorociri a îndurat multe. Deja la 63 a fost o erupțiune mare, când s'a nimicit o parte însemnată din oraș și a fost restaurat. Așa, că mare parte din monumentele desgropate azi sunt abia de după 63. La 79 a fost apoi grava nenorocire, când tot orașul a fost acoperit cu cenușe. Cele dintâi desgropări s'au făcut la 1447, când un țaran lucrând pământul pe acolo, a dat de niște statui. Sistematic se desgropă abia de pe la 1866.

Am intrat pe Poarta Marina în o stradă paradosită cu pietrii mari, care e însă cu mult mai jos situată decât trotuarul. Și toate străzile sunt așa. În genere tot s'a păstrat bine: Case, columnne, statui, picturi ș. a. Le-am cercetat pe cele mai însemnate și mai bine conservate. Amintim numai una: Donus Vettorum cea mai frumoasă casă din Pompei, cu 2 etaje. Privind o casă numai îți poți reconstrui întreaga viață familiară a Romanilor. Sunt însemnate încă: casa lui Sallustiu casa Centurio și O nuntă de argint. Cea dea doua se numește așa, pentru că s'a desgropat tocmai la 100 ani dela prima desgropare, a treia, fiindcă s'a desgropat când se serba nunta de argint a lui Umberto I. Lângă „Porta Marina“ se află un muzeu în care se află copiile despre figurile oamenilor, animalelor ce s'au găsit în case ca

scrum și cenușe. Pe „Via di Mercurio“ se află două arcuri de triumf: unul a lui Caligula și altul al lui Nero.

Cu mare greutate ne-am putut despărți de aceste rămășițe ale strămoșilor noștri, cari ne țin neau legați oarecum. Totuși am ieșit, și am mers la Bosco Trecese, un sat lângă Pompei, de unde era vorba să meargă câțiva la Vezuul. Fiindcă bătea vântul și se înegrise de fum vârful Vezuului s'a renunțat la această excursiune, și ne-am mulțumit să mergem până la poalele lui, ca să putem zice, că am călcat pe lavă. Era seară, când ne-am întors acasă. La 8 și jumătate ne-am dus cu toții la opră. S'a dat Tosca de Verdi, cu concursul unor artiști dintre cei mai renumiți.

Sâmbătă ne-am dus cu tramvaiul la Pozzuoli, băi foarte renumite pe timpul Romanilor. Tot așa și cele din Bajae. În amândouă aceste localități foarte aproape una de alta își aveau împărății și aristocrații Romani vile și aici își petreceau mai tot timpul. Dintre ruine mai însemnate este anfiteatrul, unde a jucat în mai multe rânduri și Nero. În apropiere la Pozzuoli este un vulcan „Solfatara“, care n'a mai erupt din anul 1198, dar care fumegă încontinuu, și n'ar fi mirare, dacă ar izbucni iară. Era cunoscut și de Romani, și ei credeau, că stă în legătură cu vulcanul din Isia. Imprejurimile produc vinul cel mai bun din întreaga Italia, numit „Faterno“, după ținut. Pe la 2 ore ne-am întors tot cu tramvaiul la Neapol. După amiaza aceea am fost liberi, ducându se fiecare unde a voit. Toți ne-am dus să vedem străzile frumoase pe care nu le văzusem încă.

Duminecă, în ziua de Paști am vizitat Muzeul național, în care se află o colosală colecțiune de antiuități de foarte mare importanță artistică și istorico-culturală, adunate din multe părți. Mai multe sânt din Pompei, apoi din Herculaneum, Stobae, Cumae ș. a. Este cel mai renumit Muzeu în privința sculpturilor în bronz. În parter sânt mai ales sculpturi în bronz și marmoră și mozaicuri, iar în etaj tablouri, colecțiuni de teracotă, colecțiunea cumanică ș. a. Am stat aici aproape 4 ore. După masă la 3, gătându-se programa pentru Neapol am plecat spre Roma. Ar mai fi trebuit să facem o excursiune pe insula Capri, dar vremea nu tocmai bună ne a împedat.

În Neapol ne-a plăcut mult, cu toate că nu e așa frumos. Dar e în schimb foarte interesant.

Cele 4 zile petrecute în el, nu ne vor lăsa să-l uităm nici odată. Un excursionist.

INFORMAȚII.

A R A D, 28 Aprilie n. 1911.

— **Amânarea serbărilor jubilar ale universității din Iași.** Din Iași ni-se anunță: Comitetul pentru organizarea serbărilor jubiliare ale Universității din Iași s'a întrunit Mercuri seara și a hotărât amânarea acestor serbări din cauză că străzile orașului se află în stare rea.

Di Dr. Bogdan, rector al Universității, a fost delegat să comunice această hotărâre M. S. Regelui și să ceară avizul pentru fixarea unei noi date.

— **Din jalea Bihorului.** Asupra nenorocitului Bihor s'au descărcat de nou cele șapte plăgi, cu gând să-i stoarcă și cea din urmă vlagă rămasă încă nesăcătuită de nenorocirile de mai înainte. În mai multe plăși din comitat bântue scarlatina și disenteria. În comuna Tulca din plasa Salontei mari cu o populație românească de 3600 de su-

flete au murit anul acesta 68 de copii, răpuși de scarlatină. Administrația stă nepăsătoare și nici dela comitat nu să ia nicio măsură pentru înlăturarea primejdiei, căci nu-i păcat când pier valahii. Comuna aparține medicului din Gurbediu, dar acesta din cauza bătrâneții cu anii n'a mai trecut vramița gospodarilor din Tulca. Suplentul trimis din oficiu își face slujba de mântuială și de cele mai multe ori nimic că nu mai răsbește cu chefurile.

Când boala era în toiul ei și mai mulți copii de școală căzuseră la pat, cursurile s'au urmat regulat, căci dl pretore a dat ordin ca școala să rămâie deschisă. Poate pentru că era școală românească s'au ca să dea epidemiei drum să se descarce în bună voie. Aceasta și-a făcut destul căci a luat aproape jumătate din copii sătenilor și chiar oameni mai în vrîstă.

Autoritățile stau cu mâinile în sân, căci bieții oameni nu-s de ai lor, dar e păcat și-i mișelie chiar să lași să moară un neam de oameni pașnici și muncitori, cu tâlhăreasca socoteală că risipindu-i pe ei te întărești pe tine, căci răul acesta va aduce și altul poate și mai cumplit care va lovi pe toți de o potrivă fără alegere de ești din neamul celor de pe stepă, sau biet moșnean călcat de toți adușii de vânturi.

— **SS. Sărbători ale învierii în Blaj,** au decurs cu obișnuita festivitate. În ziua primă a pontificat I. P. S. Domn Mitropolit asistat de Venerații membrii capitulari. S. Evanghelie s'a cetit în șapte limbi: românește, grecește, latinește, ungurește, nemțește, franțuzește și italienește. Predica a rostit-o Excelența Sa Mitropolitul, iar responsurile le-a executat corul mixt al măestrului Mureșan. În ziua aceeaș clerul gremial a fost întrunit la masa Arhierului. A doua zi, Excelența Sa a pontificat în biserica parohială. O vreme frumoasă de primăvară a ridicat mult nimbul sărbătorilor — „Unrea“.

— **Orbi și aniversarea Regelui Carol.** Din București ni-se scrie: Cu ocazia aniversării nașterii M. S. Regelui, dl Petre F. Marinescu, administratorul delegat al Azilului orbilor, „Regina Elisabeta“, a trimis M. S. următoarea telegramă.

„Cu ocazia zilei de astăzi, îmi permit a depune la picioarele Voastre, în numele internilor din Azilul orbilor „Regina Elisabeta“, cele mai respectuoase urări de viață lungă și fericită înalților lor Protectori. Recunoștința orbilor față de M. M. VV. va fi eternă, pentru interesul ce ați binevoit a pune la înlăturarea suferințelor lor“.

D-sa a primit, din partea M. S. următorul răspuns:

„M. S. Regele a primit cu plăcere bunele urări ce i-ați adus, cu prilejul zilei Sale de naștere, în numele Azilului orbilor „Regina Elisabeta“ și a binevoit a-mi da ordin a vă transmite înaltele mulțumiri, dorind propășirea acestui așezământ“.

Primiți etc. Basset.

— **Școală grănițerească și — dascăl reformat „Libertatea“** din Orăștie publică o scrisoare mai lungă în care ni-se dă din nou prilej să asistăm la o răpire a drepturilor noastre. Iată de ce e vorba:

Foaia oficioasă „Néptanitók-Lapja“ în unul din nr-ii mai proaspeți publică concurs pentru

Magazinul de Mobile
Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrate fără aplicație. Prețuri fixe. Comandele se efeptuiesc prompt și conștiințios.

Timișoara-centru, Strada Zápolya No 7. =

repararea postului de învățător la școala grănicerească din Rîul-alb, (lângă Puiu).

Între condițiunile de concurs figurează și aceea, că: preferiți sînt cei de legea reformată cari sînt versați în cunoașterea rînduilor bisericești reformate, avînd a purta și trebile cîntorale.

Că școala grănicerească din Rîul-alb, a ajuns din odată școală reformată confesională, e un început fără păreche în răpirea drepturilor omenești ale foștilor grăniceri, răpire ce să poate întîmpla numai în Ungaria și mai cu seamă în comitatul Hunedoarei, unde unii nemeși în toate timpurile au făptuit după cum le tăiat capul, — când a fost vorbă de-a batjocuri pe Români, — fără ale sta nime în cale!

Un popă reformat cu 5 (cinci) credincioși în 4 sate (Riu alb, Riu bărbat, Galați și Șeșel) și un notar, tocmai cu acea cutezanță curbă subsapă și darămă azi școala romănească, cu care înaintașii lor au cuprins bisericele romănești din aceste comune cu 150 ani înainte și le-au prefăcut în reformate. Iar perusiuații nemeși pe blîndul episcop al Blajului Petru Paul Aron de Bistra, eșit la fața locului pentru cercetare, l-au înjurat, huiduit. L-au lovit cu pipele în cap și l-au amenințat chiar cu pușca! A scăpat numai ocrotit de Dumnezeu Sfîntul!

— **Blăjeni în România.** Domnii Aurel C. Domșa, Gavril Precup, Vasile Suci, Iacob Domșa, Valer Suci, Ștefan Pop și Ioan Pop, au plecat la 24 Aprilie n. c. în România, în turneu de excursie pe la Curtea de Argeș, București, Cîmpina, Sinaia șcl.

— **O carte rară.** În New-York s'a vîndut zilele acestea la meza bogata bibliotecă a unui om cu numele Holm. Dintre cărțile scoase în vânzare o biblie editată la anul 1450 de Gutenberg și Pust a fost cumpărată pentru suma de un șter de milion. Muritorul care a plătit suma aceasta fabuloasă e milionarul Huntingtons din California. Acesta e cel mai mare preț ce s'a dat când-va pe vr'o carte și e tocmai în doi ca cel plătit de Morgan pentru o ediție a Psaltirei tipărită la Mainz în 1450. Biblia lui Gutenberg era prin anii 1825 în proprietatea unui librar care o prețuia la 12000 coroane. Holm a cumpărat-o dela un anticar pentru suma de 90000. Cartea e în două volume legate în piele de porc, cu scoarțe de scîndură și copcii de alamă. Dintre exemplarele similare ce mai există nu e nici unul în circulație ci toate sînt proprietatea bibliotecilor publice.

— **Un furt în curtea Țarului.** În nateșul imperial al Țarului se află o mulțime de trăsuri și faetoane de gală cari erau menite exclusiv numai pentru plimbările sale. Între acestea se afla și un vagon de lux care chiar Țarul îl folosea numai cu rare prilejuri. Într-o bună zi însă vagonul a dispărut fără să se știe cine l'a dus și unde. Pe urma necunoscuților făptuitori au fost puși o droaie de agenți cari după alergătură de trei luni au găsit vagonul într'un mic canton de pe o linie laterală de dincolo de Baical. Din vagon însă dispăruse tot aranjamentul împreună cu toate tablourile și covoarele prețioase în valoare de vr'o patru milioane și jumătate ruble. Din toată strălucirea n'a mai rămas decât părțile și ferăria. Furtul după cât se crede a fost făptuit de curtenii cari cunoșteau de aproape toată întoarcerea prin curtea Țarului. Aranjamentul vagonului a fost vîndut de sigur în străinătate, căci în Rusia ar fi dat ușor de urma hoților.

— **Mulțunită.** Nefiind eu în stare a-mi exprima fiecărui special mulțămitele mele pentru mîngăitoarele condolențe împărtășite mie, mîilor și ginerelui cu ocaziunea ireparabilei pierderi a mult iubitelui meu fiu Tit Liviu, aduc pe calea aceasta tuturor amicilor, cunoscuților și corporațiilor cea mai sinceră și mea mulțumită, atât pentru condolențe, cât și pentru participarea numeroasă la îngropăciune. Văduva Emilia V. Albini. Cut 27 Aprilie.

— **Înaintări în armata comună.** Monitorul Armatei în numărul său de ieri publică înaintările ofițerilor dela armata austro-ungară, aducând totodată și câteva numiri, cari ne

interesează mai de aproape. Astfel aflăm că dintre Români dela regimentul 33 de infanterie staționat în Arad dl căpitan Ion Voicu a fost înaintat la rangul de major iar locotenentul Alexandru Candrea la rangul de căpitan. Transmitem vrednicilor oșteni călduroasele noastre felicitări.

— **Condamnarea unul criminal.** Pe la începutul lunei Martie un sergent major dela batalionul de pioneri staționat în Buda. întorcându-se acasă turmentat de băutura a luat cu el un soldat și a plecat la santinela ce sta de strajă la pulberărie. Când au ajuns în bătaea puștii, a dat ordin soldatului să tragă asupra santinellei. Acesta s'a supus și nenorocitul străjer a murit după vr'un ceas de chinuri, căci glontecele îi perforase plămîni. Puștul de schimb atras de sgomotul armei a plecat în fugă și prinzînd pe cei doi soldați i-a transportat la temnița garnizoanei.

După o cercetare îndelungată tribunalul militar a osândit ieri pe bestialul sergent major la zece luni temniță cu post iar soldatul care împușcase la poruncă a fost achitat, căci el n'a plinit decât ordinul de subordonare față de un superior, în momentul când a săvârșit crima.

Știrea despre această sentință atât de blîndă a tribunalului militar, față de bestialul soldat gradat, ce merita să se sfârșească în ștreang, a revoltat întreagă opinia publică. Sentința aceasta însă nu se va mai putea schimba căci vine dela un for până unde nu pot pătrunde strigătele de afară, iar recrutul lavimirovici își va dormi netulburat somnul înainte așteptînd o dreaptă zi de judecată.

— **Mulțumită publică.** Pentru înfiriparea unei orchestre în internatul gr.-or.-rom. din Beiuș au contribuit: Dr. Ioan Ciordaș și Dr. Gavril Cosma câte 20 cor, Dr. Const. Popovici și Anton Balca câte 10 cor. Dr. Cornel Nyes 8 cor. doamna vîd. Augustin Antal, doamna Livia A. Cosma, Dr. Ioan Poinar, Vasile Erdélyi, Alexiu Ardelean, Nicolae R. Cristea câte 5 cor. doamna Maria Valtner, Georgiu Ardelean, Ioan Ardelean, Ioan Petra câte 4 cor. Dr. Sever Andru, Ioan Moga câte 3 cor. Ioan Roșu, Dr. Cornel Papp, Eugen Nyeki, Victor Dringo, N. N. câte 2 cor. Aurel Catona, X. Y. câte 1 cor. Gentilul domn învățător Vasile Sala din Vascău ni-a trimis și obolul următorilor domni: Adrian Deseanu 5 cor. Dr. Salvator Mihali 3 cor. Valeriu Moga, E. Bogdan, N. Botișel câte 2 cor. Dr. S. Króny, Cornel Popovici, Petru Șireaga, Iuliu Klein, N. Goldberger câte 1 cor. Vasile Sala 60 fil. N. Băruția N. Fekete câte 20 fil. *Suma totală 152 coroane.*

Acestor generoși binevoitori ai tinerimii — pentru promovarea unui scop atât de înălțător, cum e dezvoltarea muzicală a viitoarei noastre generații — li se aduce și pe această cale mulțumita și recunoștința elevilor din sus amintitul institut.

Cel-ce a dăruit unora ca aceștia — în doi a dat! Beiuș, Aprilie. *Anton Balca*, rector-catihet.

— **Suveranii Suediei în Italia.** Din Roma se anunță: Regii Suediei și Italiei au vizitat Miercuri dimineața cazarmile și au trecut în revistă diferite detașamente și trupe. Suveranii Suediei au dejunat la regina mamă; se aflau de față și miniștrii de externe ai Italiei și Suediei. Suveranii Suediei au vizitat în urmă expozițiunea internațională de arte frumoase iar seara a avut loc un prînz la Quirinal în onoarea suveranilor Suediei. În toastul său regele a zis: Vizita M. V. și a reginei, foarte agreabilă în orice timp, ne este de data aceasta și mai plăcută, anul acesta înprospătînd amintirile cele mai sînte ale Italiei. Amintește că Suedia a contribuit în mod puternic în veacurile trecute ca să accelereze mersul triumfal al principiilor libertăților din cari se adapă cugetarea și legile Italiei reînviată. Europa întreagă vede în Suedia un element însemnat al echilibrului păcii și un factor activ în tot domeniul activității și cugetării omenești.

Regele Suediei a răspuns: Și pentru noi este o mare mulțumire de a avea prilejul să facem

M. V. această primă vizită în momentul în care cu toată țara celebrează cincantenarul. Tare prin unitatea sa, Italia a ajuns la această forță și prosperitate care face admirațiunea lumii întregi. Răsunetul pe care a produs desăvârșirea acestei mari opere a unității Italiei este totdeauna viu în amintirile poporului meu. Sunt fericit că pot constata că legăturile de amiciție legate acum 50 de ani între poporul meu și al M. V. nu au făcut decât a se strînge din ce în ce mai mult. Incheie urînd ca aceste relațiuni fericite să urmeze a se dezvolta din ce în ce mai mult în folosul ambelor țări.

Nemîngăiata văduvă și familia mult regretatului **Nicolae Marcu**, mulțumește din adîncul sufletului tuturor prietenilor și cunoscuților, pentru partea pe care au luat-o la durerea ei nemărginită.

— **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszében, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea se execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebită atențiune asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul în fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Iniințarea băncii »Fortuna«.

— Ședința »Solidarității«. —

Direcțiunea însoțirii băncilor române „Solidaritatea“ a ținut Joi în Sibiu, o importantă ședință.

Au luat parte dd. Partenie *Cosma* (Albina), Sava *Raicu* (Victoria), A. Lăpădat (Ardeleana), Dr. Coriolan *Pop* (Bihoreana), Romul *Cărăbaș* (Timișana), Andrei *Cosma* (Silvania), Dr. Gavriil *Suciu* (Hategana), Constantin *Herta*, Dr. Nicolae *Comșa*, (Casa de păstrare), Petru *Stoica* (Santinela) și Constantin *Pop*, redactorul „Revistei Economice“.

Direcțiunea a constatat cu bucurie că băncile romănești împreună cu particularii au semnat capitalul pentru iniințarea „Fortuna“ chiar peste suma proiectată, s'a decis deci iniințarea „Fortunei“ *nu cu 1 milion ci cu 1 milion 200.000 mii.*

Dintre băncile romănești au iscălit mai multe acți „Albina“ din Sibiu și „Victoria“ din Arad.

S'a decis convocarea adunării generale constituante pe 14 Maiu a. c.

Noua bancă de asigurare are menirea să completeze și să întărească organismul nostru economic, punându-ne în tot mai strînsă și nemijlocită legătură cu poporul spre a desăvîrși edificiul nostru național-economic.

S'a mai hotărît punerea cât mai curînd în lucrare a *biroului de informație*, o a doua foarte importantă in-

stituție, menită să apere creditul moral și material al băncilor și al comercianților români, slăbit și discreditat prin informatorii străini și inconștiențioși.

Emisiunea băncii «Victoria». *Pre-cum sântem informați, capitalul urcat al «Victoriei» se semnează frumos, acționarii își înțeleg și interesele proprii și ale băncii, care în vreme relativ atât de scurtă și-a eluptat poziția onorifică nu numai în cercurile noastre, ci și în cercurile străine financiare. După informațiile noastre, ultima încheiere de cuartal a conturilor «Victoriei», vădește un nou îmbucurător progres în toate ramurile de operații. Depunerile sânt în creștere de peste 800,000 și cu creșterea dela incur-salele Chișineu și Siria, ating cifra generală de aproape 13 milioane.*

Pentru orientarea acționarilor, sântem autorizați a declara de neade-vărată știrea că «Victoria» își va reduce dividendele. Adevărul este tocmai contrarul: «Victoria» este și va fi în situația nu de a reduce, ci de a urca, la moment potrivit, dividendele.

Dacă avem noi Români alte mii de nevoi și necazuri, ne cade bine a constata acest progres pe terenul, unde, mulțumită lui Dumnezeu, sântem toți una.

«Victoria» a făcut mari servicii poporului nostru din aceste părți. A îmbogățit ținuturi întregi, a întărit podgoria și a sprijinit pe toți comercianții, industriașii și economii noștri cari au dorit să înainteze.

Livret de depunere — pierdut. Primim următoarele: Subscrisul vă rog să binevoți a publica în prețutul d-tră ziar „Tribuna“, precum că în 1225 Aprilie a. c. mi-am pierdut în comuna Săcădate libelul de depunere cu

numele subscrisului dela inst. de bani „Plugarul din Săcădate Nr. 339. Suma depusă e 4000-39 cor. Glimboaca în 14/27 Aprilie 1911. George Filimon, econom.

BIBLIOGRAFII

Dicționarul limbei române

pe care-l publică „Academia Română“ din București, după îndemnul și cu cheltuiala M. S. Regelui Carol I. se poate procura dela *Librăria „Tribunei“ Arad...*

Prețul Dicționarului complet este de cor. 60, pentru cei cari se înscriu înainte prețul este cor. 40, iar pentru cei ce se înscriu înainte dar plătesc în rate lunare de câte 5 cor. cor. 50.

Până acum au apărut vol. I. (6 fascicole) vol. II. (1 fascicol).

Aceasta lucrare monumentală să nu lipsească din nici o casă românească. La cerere se trimite gratis și franco 1 exemplar de probă.

Jules Payot, *Educația voinței.* Traducere de N. Pandelea. Ediția II-a à 2.— plus 10 fil. porto.

Henric Ibsen. *Poezii.* Traduceri de St. O. Iosif și D. Anghel à 2.— plus 10 fil. porto.

M. Sadoveanu, *Povestiri din Războiu.* Ed. II-a. Prețul 2 lei plus 20 fil. porto.

M. Sadoveanu, *Floare ofilită.* Ed. II-a. Prețul cor. 2 plus 20 fil. porto.

Biblioteca Minervei No. 103. Oscar Wilde. *Pescarul și sufletul său.* Trad. de D. Anghel.

POȘTA REDACȚIEI.

Sunturug. Delegația de care ne scrieți că a pornit la Arad să ceară autorizația «sincerilor aderenți ai partidului național român» pentru reprezentarea d-voastră teatrală n'a sosit până acum la Arad. Sântem însă convingși că sosind, va primi prealalta sancțiune. Va fi, însă, bine să înaintați și lista oaspeților cari vor lua parte la reprezentație, ca nu cumva — ulterior — să aveți neplăceri.

V. R. In unul dintre numerile noastre viitoare. B. S'a publicat în numărul 73. Mulțumiri și salutări.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și ( ) 18.

MOBILE

din cauza schimbării localului se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. BRUTUS MACAVEU

medic universitar, specialist în boalele femeiești, asistent la clinica de femei »Crucea albă« din loc.

Ordinează dela 2-5 ore după amiază.

Timișoara-Fabric, Plața Kossuth No 2. Etagiul I.

ANUNȚURI!

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Leon Tolstoi.

4

RĂZBOIU ȘI PAGE.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Dar cum să stabilești oare acest echilibru? întrebă Pierre, tocmai în clipa când Ana Pavlovna aruncându-i o căutătură severă, îl întrebă pe Italian cum îi plăcea clima dela nord. Figura abatului își schimbă numai decât expresia; ea deveni dulceagă și afectată, așa cum i-se întâmpla de câte ori sta de vorbă cu femeile.

— Sunt prea copleșit de farmecul spiritului și al culturii intelectuale a societății feminine mai ales pentru a fi avut vremea să mă preocup de climă, răspunse el. D-soara Scherer se sili să-i apropie, pe abatele și pe Pierre, de cercul general, ca să nu-i piardă din vedere.

În clipa aceea un personaj nou își făcu intrarea în salonul d-soarei Scherer: tânărul prinț Bolkonsky, soțul micii prințese, un băiat drăguț, de statură mijlocie, cu trăsăturile aspre și pronunțate. Totul într'insul, dela privirea-i obosită, până la umbletul lui măsurat și liniștit, era în contrast cu soția sa, atât de vioaie și sglobie. El cunoștea toată lumea din salon. De toți îi era silă și ar fi dat mult să nu-i vadă și aici să-i audă, începând chiar cu nevasta lui. Aceasta din urmă îi părea chiar mai antipatică decât ceilalți și el își întoarse fața dela dânsa cu o strîmbătură care strica mult chipului său drăguț. El sărută mâna Anei Pavlovna și plimbă o privire ștearsă în juru-i, încrun-tând din sprâncene.

— Te pregătești de război, prințule? îl întrebă d-soara Scherer.

— Generalul Kutuzow a binevoit să mă numească aghiotantul său, răspunse el, rostind acest nume cu un accent francez.

— Și soția d-tale?

— Va pleca la țară.

— Cum nu ți-e rușine, prinț, să ne lipsești de încântătoarea d-tale soție?

— Andrei, strigă mica prințesă, cochetând cu bărbatul ei ca și cu un străin, dacă ai ști ce poveste nostimă ne-a povestit viconte de despre d-soara Georges și Bonaparte!

Prințul se strîmbă din nou și se depărtă.

Pierre, care dela intrarea lui Bolkonsky în salon, îl urmărise cu o căutătură veselă și binevoitoare, îl luă de mână. Chipul prințului Andrei se încrunță și mai tare la această atingere; dar de îndată ce recunoscu fața surizândă a lui Pierre, obrazul său se lumină și el de un zâmbet bun și cordial:

— Ei așa! Iată-te și pe tine în lumea mare!

— Știam că ai să vii și d-ta. Voi supa în noaptea asta la d-ta acasă: e voe? adăogă el încetșor, ca să nu intrerupă pe viconte, care vorbea încă.

— Nu, nu-i voe! spuse Andrei rîzând și stringând mâna lui Pierre, ca să-i dea să înțeleagă inutilitatea acestei întrebări.

Se pregătea tocmai să-i mai spue ceva, când prințul Vasile și fiica lui se ridicară să plece și toată lumea le făcu loc.

— Iertați-ne, iubite viconte, zise prințul, silind pe Mortemart cu amabilitate să nu se miște din loc; nepoftita serbare dela ambasada Engliterei ne lipsește de o plăcere și ne face să vă intrerupem. Regret din suflet, scumpă Ana Pavlovna, că sântem siliți să

părăsim încântătoarea d-tale serată.

Elena își făcea loc printre scaune și ținându-și ochii cu o mână zâmbea. Pierre privi la această frumoasă uluitoare cu un amestec de spaimă și de extaz.

— Tare e frumoasă! spuse prințul Andrei.

— Da, răspunse Pierre.

— Fă-mi, rogu-te, educația ursului acestuia, zise prințul Vasile către d-soara Scherer, după ce strînse în treacăt mâna lui Pierre. De unsprezece luni ședea la mine și pentru întâia dată îl văd în societate. Nimic nu formează mai bine pe un tânăr ca tovărășia femeilor de spirit.

IV.

Ana Pavlovna făgădui cu zâmbet că se va ocupa de Pierre, pe care-l știa înrudit prin tatăl său cu prințul Vasile. Bătrina care șezuse toată seara lângă „mătușa“, se ridică în grabă și-l ajunse pe prințul Vasile în anticameră. Fața ei binevoitoare și săpă de lacrimi nu mai arăta expresia interesului pe care și-o fortase mai înainte, ci neliniște și teamă.

— Ce-mi vei spune, prinț, cu privire la Boris? Ea rosti cuvântul Boris, lungindu-l din cale afară pe o.

— Nu pot rămâne multă vreme în Petersburg. Spune-mi te implor, ce vești să duc bietului meu fiu?

Cu toată vădita neplăcere și nepolitetea cu care asculta prințul Vasile, ea îi zâmbea într'una, ținându-l de mână ca să-l împedecă de a pleca.

— Ce ar costa să spui un cuvânt împăratului? La trece numai decât la gardă.

— Fii sigură, prințesă, că voi face tot ce-mi va sta în putință, dar mi-e greu să cer acest lucru Majestății Sale; te-aș sfătui mai de grabă să te adresezi lui Bu miantzev prin intermediul prințului Golitzin; ar fi mai prudent.

(Va urma).

Aviz!

La Dr. Aurel Ciatu, medic practic român din Graz, *Jakomini gasse 63* se primesc imediat 3 tineri români, sau 3 cocotări române din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește medicul Dr. Ciatu.

Restaurantul dela „Apa acră“

(Savanyukut) vilegiatură plăcută în apropierea Lipovei se deschide la 30 Aprilie n. cu concertul dat de taraful de 14 persoane a lui Mihail Purcsy. Mâncări și beuturi excelente! Stațiune balneară cu renume, loc splendid pentru excursiune ș. a.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etagiul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

ANUNȚ.

Cu începerc dela 15 Maiu 1911 caut un **CANDIDAT de ADVOCAT** român cu practică, pe lângă condițiuni favorabile. Notez că mai am încă un candidat.
Dr. Ilarie Hoadrea, adv.
Zernești (comitat. Făgăraș).

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, **harmonice**, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul școalei Kulifay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 76.

Vinuri noi: Rizling K — 56, Rizling și Ruje amestecat — 52, Șiller — 54, Mustafer amestecat K — 48 litru.

Rachie de treve (comină) K 150 litru. Rachie de drojdii 220, Rachie de treve (comină) specialitate K 2 — litru.

Vinul și rachiea să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

O econoamă

română în etate de 25 de ani *caută loc* la vre'un preot sau la vre'un funcționar.

A se adresa la *Marița Jacob*, Arad, Str. Halász No 32.

ANUNȚ.

Să ne ferim de moli!!

În magazinul de asigurare contra moliilor, din Timișoara a lui —

Ragályi János

blănar în

Timișoara-Fabric

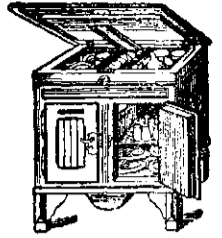
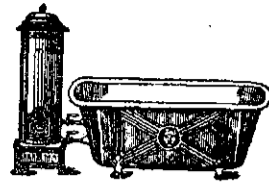
Kossuth Lajós-tér 2.

Se îngrijesc pe lângă prețuri convenabile, blane pentru femei și bărbați și blane de călătorie etc. covoare, boauri și manșoane. —

Magazin asigurat contra focului.

Dulapuri de gheață, vane de scaldat

provăzute cu cuptor de încălzit.

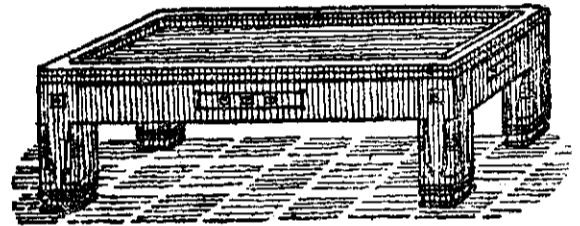
Vane de legănat, de șezut și pentru copii precum și orice articole igienice în execuție solidă se află în asortiment bogat, pe lângă prețuri convenabile. Totfelul de lucrări de tinichea pentru clădiri, apaducte cu gaz aerian, instalații electrice

H. M. WOLLNER, Budapest V., Arany János-utca 22/II. (Co'țul Bálvány-u.)
Telefon 36-63. Catalog gratis și franco.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și timpiaste în Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.

La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și trg de schimb.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SANID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuragiilor subite și cronice. **O cutie** cu instrucția aplicării (conținând 100 capsule) **6 cor.** Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă **10 cor.** și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

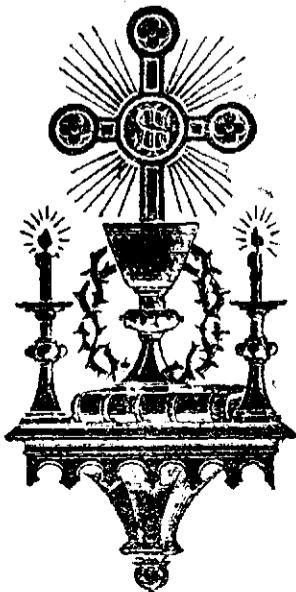
neguțatorie pentru articlii de sticlă, porcelan și metal; fărfuli și blide înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Crucii; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a. Ieftin de tot: **Candelabru aurit**

pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de — sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43— Coroane. —

La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

Dacă voîți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

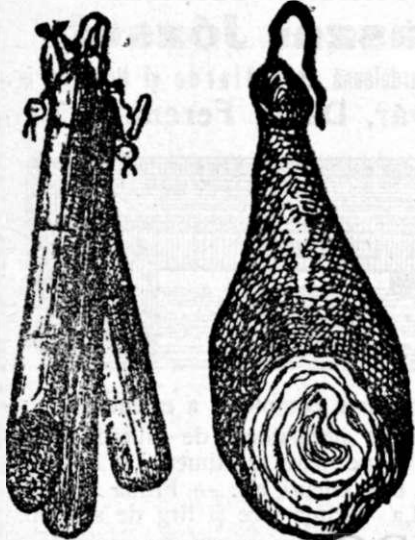
către fabrica de măcelărie și cârnațarie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser — — —	Cârnaț șuncă — —	Galantin de mai — —
Crinolin — — —	Rollui șuncă — —	Masaic — — —
Extra — — —	Rusesc — — —	Picior umplut — —
Caș de carne — —	Rollut rusesc — —	Mortadella — — —
Caș cu măieș — —	Paraneu — — —	Gottha — — —
Cârnați p. v.ători —	Măieș rece — — —	Mensel — — —
Cârnați cu sl. p. vânăt	Caș rece de măieș —	Caș de limbă — —
Salamă de vavă — —	Pastete de mai — —	Sângerets cu slăină —
Pastete de sânge — —	Rollui de pept — —	Limbă umplută — —
Caș de porc I — —	cu felurite umflături ș.a.	Rollui de carne — —
Caș de porc II — —	ca sânge, mai, limbă.	Galantiu de vițel — —
Cași de urachi — —	Tortă de carne — —	Pastete de ciuperoi —
Cartaboș n. grău — —	Cracovean — — —	Pastete de mai de găscă

Comandele, atât cele din provințã cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate excepțională,

Recomandăm prepararea propriei, precum și șunces de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru ursoare și unsoare proaspătă de porc

Cârnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela 3—8^{1/2}.

In atenția proprietarilor de pământ!

Recomandăm în atenția on. proprietari de pământ, patenta

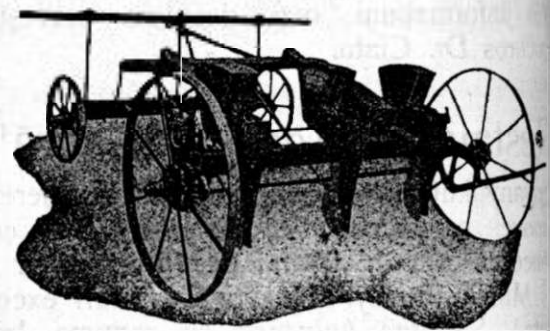
mașină de sămănat porumb

(cucuruz), cea mai nouă și cea mai bună calitate dintre mașinile existente. Prețul 150 cor. bucata. Vindem și pelângă o favorabilă plătire în rate. Cataloge trimitem gratuit.

Cu stimă:

Frații Burza

fierărie în Arad,
Boros Béni-tér 1

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

MATUTSEK JOZSEF

Kolozsvar, Szentegyház-u. 3.

Recomandă depozitul său bogat asortat cu totfelul de

încălțăminte

bărbătești și femeiești executate în atelierul propriu.

Comandă din provincie, după măsură sau că trimițând o gheată veche care i șade bine se pregătesc prompt și din material bun, trainic și la modă.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)
Sibiu—Nagyseben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cai dela sojurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toțuri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada
Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), contra unei rate săptămânale de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște filer) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adecă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânale minimală, la tot natul t-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vlefii.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc cecuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele egalat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, iar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

FODOR D. József

prăvălie de ghete de primul rang

Gyulafehérvár, Novák Ferenc-tér 13.

Se recomandă p. onor. public din loc și jur, pentru pregătirea promptă a toffelului de

ghete

p. domni, dame și copii

precum și cioboate pentru domni și copii în execuția cea mai elegantă pelângă prețuri moderate și la ultima modă. — Totfelul de reparaturi se execută repede, trainic și ieftin, precum și toate comanda.

GEORGE RUMMEL

Salon de modă, Honterusgasse 5.

ANUNȚ!

Pentru sezonul primăvară!

Am onoarea a aduce la cunoștiința onor. public de dame că mi-au sosit *Jurnale de Modă* bogat ilustrate după modele cărora lucrez cu gust în atelierul meu totfelul de costume, jachete, haine de stradă și salon, capoturi Princese și Reform, folii, talii, mantale, costumuri pentru sport și orice haine englezești și franțuzești.

Serviciu prompt. La înștiințarea, prin postă la dorință merg și acasă.

George Rummel,

Salon de modă, Sibiu, Honterusgasse 5.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țărănilor români.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut No 22.

și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,

etc., fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează — mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public roagă cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,

măiestru de sculptură în piatră.

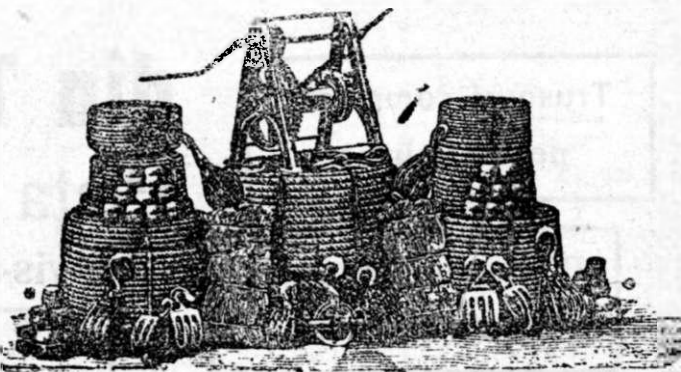

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui **Joanovics János** Totfelul de funii de cânepă, de fir, brâcli, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru sân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare ștreanguri, hamaouri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brâuri de cânepă și de jută (pânză), bătaitoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale. —

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluji—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

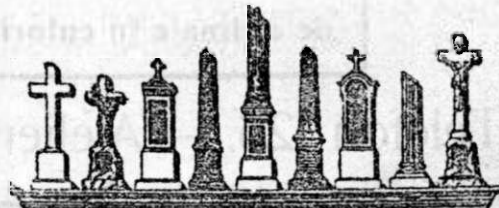
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Fondat la 1875.

Fondat la 1875.

BLATTNER KÁLMÁN

prima fabrică de oglinzi și cadre de tablouri în
DEBRECZEN.

Recomandă negustorilor de galanterie

oglinzile de bazar calitatea I și II,

în culoarea lemnului de nuc, mahagon și natură, deosemena geamgiilor (uiegarilor) cadre $10\frac{1}{16}$ și $8\frac{1}{10}$ poleite în culoarea nucului pentru oglinzi, cu sau fără oglindă. *Ostrete din arin rusesc*, pentru cadre în culoarea nucului sau mahonului. *Oglinzi pentru cutii și toaletă.*

Preț-curent și modele se trimit gratuit.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român din loc și jur, că am înființat în **Arad, Józseföherczeg-ut No 9,** un

nou institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi.

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul prompt și efeptuarea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

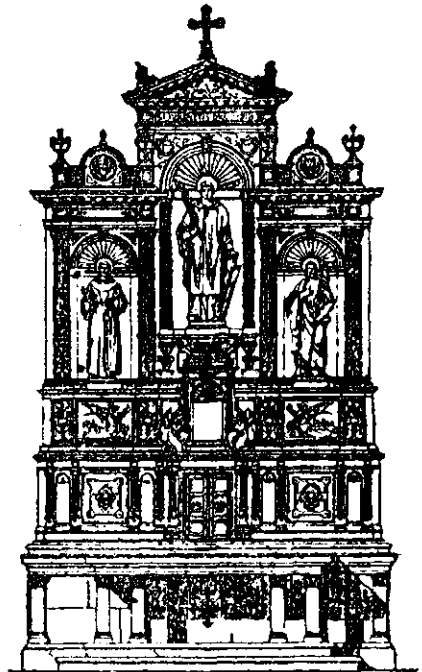
EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

institut pentru ridicarea alatrelor în

— **Budapesta, Köbányai-ut 53.** —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și cerințelor moderne de azi. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

Atelierul lui WUNDER

Trusouri complete
pentru mirese.

Producțiuni exclusiv
locale și ieftine.

Execuțiile cele mai
simple și elegante.

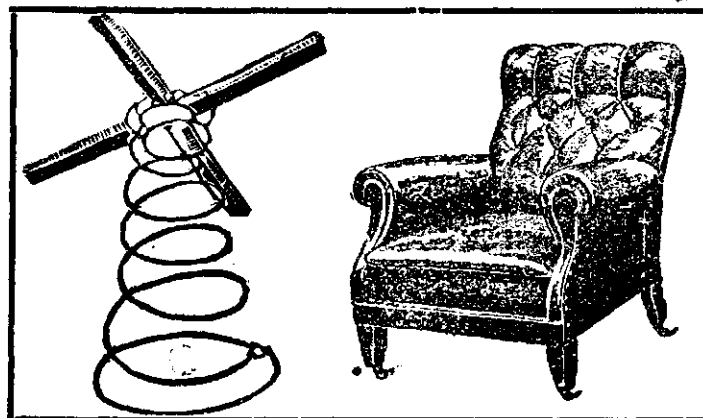
Mobile englezești în
toate culorile.

Garnituri din piele
de animale în culori.

din Timișoara-Cetate

Piața Losoncy-(Dom)-tér 12

:- vis-à-vis de casa comitatului. :-

Depozit permanent de
Ottomane și Divane
lucrate solid și ieftin.

Efectuesc orice mobile
și lucrări aparținătoare
— acestei branșe. —

Decorațiuni ocazi-
onale elegante și ieftine

Cornise de aramă
à 5 cor.

Prin praxa mea de zece ani în străinătate
mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot a-
duce la îndeplinire toate cererile on. public.

Perini patente parisiene
lipsite de moli și de
praf cu prețuri ieftine.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon 126.